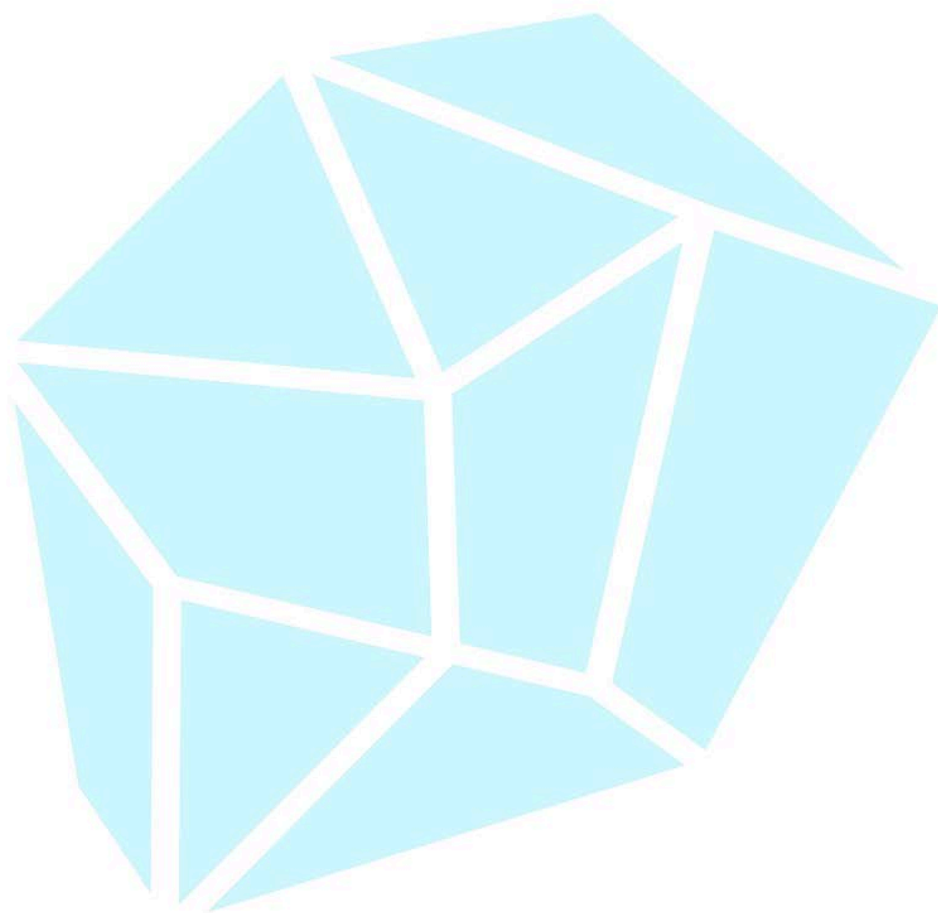

**LODEWIJK
COLLEGE**

ANTI-PESTPROTOCOL

Scholengemeenschap voor vmbo, havo, atheneum, gymnasium

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Pesten	3
1.1. Wat is pesten?	3
1.2. Hoe wordt er gepest?.....	4
1.3. Cyberpesten.....	5
1.4. De gepeste leerling.....	6
1.5. De pester	6
1.6. De meelopers en de andere leerlingen.....	7
1.7. Het aanpakken van pesten	7
2. Het pestprotocol	8
2.1. Uitgangspunten.....	8
2.2. De vijfsporenaanpak.....	8
2.3. Stappenplan na melding cyberpesten.....	9
2.4. Preventieve maatregelen	9
3. Het stappenplan na een melding van pesten	10
3.1. De mentor.....	10
3.2. De coördinator	10
3.3. Het pestproject	11
3.4. Schorsing.....	11
3.5. Schoolverwijdering.....	11
3.6. De taak van de vakdocent	11
3.7. De rol van het IZT	11
Bijlagen.....	12
Bijlage I (Tips voor leerlingen).....	12
Bijlage II (Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling).....	13
Bijlage III (Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest).....	14
Bijlage IV (Links voor bruikbare adressen bij cyberpesten).....	15

Voorwoord

Dit is het (Anti)-pestprotocol van het Lodewijk College locatie Oude Vaart & Zeldenrust. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag (curatieve maatregelen), anderzijds staan er ook voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen (preventieve maatregelen). Hiermee wil de school het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van de leerlingen verbeteren.

Dit protocol is erop gericht om alle volwassenen (het schoolpersoneel en de ouders), en liefst ook de jongeren op de hoogte te brengen van alles wat de school wil en gaat doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen. Het heeft als belangrijkste doel om het vertrouwen van allen te winnen op een gebied waar nog te vaak wantrouwen overheerst. Pesten is een probleem dat samen moet worden aangepakt.

De acties die ondernomen worden, zoals beschreven in dit protocol, zijn niet statisch. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. Begin van ieder nieuw schooljaar wordt het protocol opnieuw besproken met de anti-pestcoördinator en de orthopedagoog. Indien nodig wordt het protocol dan aangepast en verspreid.

Pestcoördinator locatie Oude Vaart:

Ankie van den Brande

Telefoonnummer: 06 20 82 72 83

Emailadres: ABD@lodewijkcollege.nl

Bereikbaar op: ma-di-wo-do

Pestcoördinator locatie Zeldenrust:

Esmee Zegers

Telefoonnummer: 0115 – 694 029

E-mailadres: e.zegers@aan-z.eu

Bereikbaar op: wo-do

De Pestcoördinatoren zijn tevens ook vertrouwenspersonen, onder andere als het gaat over pesten!

1. Pesten

In dit hoofdstuk wordt met name ingegaan op het onderwerp pesten. Wat is het precies en wat doet het met je? Dat zijn vragen die in dit hoofdstuk met name centraal staan.

1.1. Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en komt voor de gepeste leerling heel erg bedreigend over. Pesten wordt niet zozeer gedefinieerd door de handeling zelf, als wel door de intentie ervan.

Pesten vindt plaats met de bedoeling om een ander pijn te doen, te vernederen of buiten te sluiten. Het is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een ander persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld.

Pesten heeft drie hoofdkenmerken:

- Het is intentioneel
- Het vindt structureel plaats (herhaaldelijk en over een langere periode)
- Het is eenzijdig (er is machtsverschil tussen dader en slachtoffer)

De redenen van pesten zijn niet altijd duidelijk. Volgens de een is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd, en volgens de ander komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor slachtoffers als voor de pesters. In een klimaat waar gepest wordt, tast het iedereen aan. Wanneer er in een klas gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet daarom door iedereen serieus genomen worden. Het lastige is dat veel pestgedrag zich afspeelt in het verborgene waardoor het zeer moeilijk om er greep op te krijgen. Maar ook wanneer het gedrag wel wordt opgemerkt, is het voor leerkrachten en anderen niet altijd bekend hoe ze ermee kunnen omgaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Elke maand zal er geëvalueerd worden, hoe het ermee staat. Verslagen van deze besprekingen zullen genoteerd worden in Magister.

Als pestgedrag niet wordt aangepakt, heeft dat verregaande gevolgen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van het gepeste kind maar ook voor de pester.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Vaak worden deze door elkaar gehaald. Plagen is echter onschuldig, pesten is gemeen. Het is plagen als kinderen aan elkaar gewaagd zijn: de ene keer doet de een iets onaardigs, een volgende keer is het de ander. De geplaagde kan zichzelf verdedigen. Het is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit bedreigend. Soms kan het moeilijk zijn om aan te geven of

plagen ook opgevat moet worden als pesten. Plagen wordt 'pesten' als het gemeen of steeds herhaald wordt en als de betrokkene duidelijk aangeeft dat hij/zij hier niet van gediend is.

1.2. Hoe wordt er gepest?

Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, digitaal pesten via e-mail, internet en mobieltjes.

Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken.

Achtervolgen: opjagen en achternalopen, in de val laten lopen, klemzetten of rijden, opsluiten.

Uitsluiting: doodzwigen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten.

Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, klieren op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen.

Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

Cyberpesten: anonieme berichten versturen via internet en mobiele telefoon, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen of doorsturen, privégegevens op een site plaatsen, hacken: wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen.

Bij het pesten kunnen vijf rollen worden onderscheiden:

1. Pester
 - Sterke drang om macht te hebben en andere leerlingen te onderdrukken;
 - Positievare houding tegenover geweld dan de meeste andere leerlingen;
 - Als het jongens zijn, zijn ze vaak fysiek sterker dan hun vrienden en (vooral) hun slachtoffers;
 - Opvliegend, impulsief en kunnen niet goed omgaan met obstakels en vertragingen (frustraties);
 - Lijken stoer en brutaal en tonen weinig medeleven met leerlingen die gepest worden;
 - Agressief naar volwassenen toe, zowel tegenover leerkrachten als ouders;
 - Praten zich gemakkelijk uit moeilijke situaties.
2. Slachtoffer
 - Het passieve slachtoffer:*
 - Stil, voorzichtig, gevoelig;
 - Onzeker, weinig zelfvertrouwen (negatief zelfbeeld);
 - Jongens zijn vaak fysiek zwakker dan klasgenoten en houden niet van vechten;
 - Weinig of geen vrienden;
 - Bang om gewond te raken of zichzelf te verwonden;
 - Ze kunnen vaak makkelijker omgaan met volwassenen dan met leeftijdsgenoten
 - Het provocerende slachtoffer:*
 - Opvliegend, en proberen soms terug te vechten als ze aangevallen of lastiggevallen worden, maar meestal zonder succes;
 - Onrustig, onhandig, ongeconcentreerd en worden in het algemeen ervaren als ongemakkelijk en vermoeiend;
 - Sommigen hebben lees- en schrijfproblemen;
 - Door het gedrag, dat vaak irritaties oproept, mogen ook veel leerkrachten hen niet;
 - Het kan voorkomen dat ze proberen om nog zwakkere leerlingen te pesten
3. Meeloper
 - Pesten actief mee maar beginnen er niet zelf aan;
 - Vaak bang om zelf slachtoffer te worden;

- Kunnen ook het stoere gedrag interessant vinden en denken daarmee populair in de groep te worden;
 - Voelen zich niet schuldig over het pesten.
4. Verdediger
- Komen af en toe op voor het slachtoffer;
 - Meestal populair in de groep;
 - Worden aardig gevonden;
 - Hebben invloed in de klas.
5. Buitenstaander
- Pesten niet, maar doen ook niets om het pesten te stoppen;
 - Merken vaak niet dat er gepest wordt of willen het niet weten;
 - Durven vaak niets tegen het pesten te doen, omdat ze zelf bang zijn om gepest te worden.

De kinderen die de laatste drie rollen vervullen, worden ook wel de ‘middengroep’ genoemd. De middengroep speelt geen actieve rol bij het pesten, maar is wel medebepalend voor het voortduren van het pesten.

1.3. Cyberpesten

Er zijn verschillende manieren om te cyberpesten. Het kan gaan om kwetsende of bedreigende e-mails of bedreigingen of lastiggevallen worden via chatprogramma's als Whatsapp, Instagram, Snapchat en Facebook. Er kunnen beledigende pagina's met foto's, video's of persoonlijke gegevens van het slachtoffer op internet geplaatst worden. Er kan sprake zijn van "stalkingactiviteiten" waarbij een of meerdere daders doelbewust een slachtoffer lastig blijft vallen en er kan op fora en vrij bewerkbare pagina's, zoals Wikipedia, beledigende of bedreigende informatie geplaatst worden.

Cyberpesten kent de volgende kenmerken:

- Cyberpesten gebeurt vaak anoniem. De daders voelen zich veilig, ongenaakbaar en onherkenbaar, waardoor ze weinig terughoudend zijn;
- Cyberpesten is soms harder dan 'gewoon' pesten. Omdat dader en slachtoffer niet in direct contact met elkaar staan, maar enkel via de computer verbonden zijn, verschuiven ook hierdoor grenzen en gaat de dader verder, omdat deze zich niet geremd voelt. Waardoor ook meerdere mensen het misschien/waarschijnlijk te weten komen;
- Niet enkel fysiek of sociaal dominante personen doen aan cyberpesten. Door zijn kennis over het internet voelt de dader zich vaak machtiger dan het slachtoffer en denkt dan 'veilig achter de computer' zijn slag te kunnen slaan;
- Het slachtoffer voelt zich onveiliger dan bij gewoon pesten want hij is nergens vrij; niet op werk, school of thuis;
- De impact van cyberpesten is in potentie veel groter dan bij gewoon pesten, omdat er veel meer toeschouwers zijn door het medium internet;
- Cyberpesten is vaak niet terug te draaien – op internet blijven de gegevens vaak gewoon staan, zodat de slachtoffers er jaren nadien nog mee geconfronteerd kunnen worden. Werkgevers die via internet informatie over sollicitanten opzoeken, kunnen bij hun zoektocht ook cyberpesten tegenkomen, waardoor zij zich misschien minder geroepen voelen om de gepeste persoon in dienst te nemen;
- Slachtoffers, medewerkers én daders die er mee te maken hebben, zijn hierover vaak niet open.

1.4. De gepeste leerling

Van belang is om op te merken dat iedere leerling het mikpunt kan worden van pesterijen. Daarbij lopen sommige leerlingen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Leerlingen die gepest worden, doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen bijvoorbeeld een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte;
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- Het probleem lijkt onoplosbaar;
- Het idee dat het niet mag klikken.

Mogelijke signalen van gepest worden:

- Niet meer naar school willen;
- Niet meer over school vertellen thuis;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan vroeger;
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben;
- De verjaardag niet willen vieren;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven.

1.5. De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Vanbinnen zijn ze vaak onzeker en proberen ze zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie;
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt;
- Binnen een grote groep kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken;
- Het moeten spelen van een niet-passende rol;
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas;

- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke inspanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd;
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau);
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

1.6. De meelopers en de andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

1.7. Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school maar ook medewerking van ouders, zeker wanneer het om cyberpesten gaat. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken.

Pesten dient door alle betrokkenen als een groot probleem te worden gezien. De partijen die hiermee in aanraking komen zijn: directie, leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel (deze hebben een signalerende rol en hebben een duidelijke stelling tegen pesten), ouders en leerlingen. Ook biedt school aan het begin van elk schooljaar preventieve lesactiviteiten aan. Deze zijn terug te vinden in het pestprotocol.

2. Het pestprotocol

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelswijze gaan aanpakken.

2.1. Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

- a. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol, laten alle betrokken partijen zien dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
- b. De school is actief in het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
- c. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
- d. De school dient te beschikken over een direct aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
- e. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

2.2. De vijfsporenaanpak

Door het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol heeft de school zich verbonden aan de vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat de directie, de mentoren, de docenten en OOP voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.

De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

Het probleem wordt serieus genomen.

Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt.

Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.

Het aanbieden van hulp door de counselor.

Het bieden van steun aan de pester

Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.

De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.

Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.

Het aanbieden van hulp door de counselor.

Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin.

Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt her in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.

De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.

De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

2.3. Stappenplan na melding cyberpesten

1. Bewaar de berichten. Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, screenshots van Whatsapp gesprekken).
2. Blokkeren van de afzender. Leg de leerling eventueel uit hoe je iemand blokkeert (of rapporteert) bij Whatsapp, Instagram, Snapchat of Facebook.
3. Probeer de dader op te sporen. Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken wie achter het telefoonnummer of emailadres zit (mogelijk ICT inschakelen).
4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling en met de ouders van de dader. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
5. Verwijs de ouders zo nodig door naar een hulpverleningsinstantie.
6. Adviseer aangifte (het doen van een melding). In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd, is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer bedreigd wordt of lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, is het raadzaam om de politie in te schakelen. Een melding doen kan ook via www.meldknop.nl of www.vraaghetdepolitie.nl maar wanneer er sprake is van bedreiging of lichamelijk geweld, ga dan direct naar het politiebureau. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl), tel: 0900-0101).

2.4. Preventieve maatregelen

1. Elke mentor bespreekt ergens aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
2. In de leerjaren 1 t/m 3 wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere (studie)lessen. De leerlingen ondertekenen aan het eind van deze les(sen) een aantal samen gemaakte afspraken (pestcontract).
3. Als een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
4. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.

3. Het stappenplan na een melding van pesten

Na melding van het kind bij de mentor kunnen er vijf stappen worden ondernomen.

3.1. De mentor

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met de gepeste leerling en later met de pester (in bijlage II en III staan richtlijnen voor het gesprek met de gepeste en de pester).
2. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en komt tot goede afspraken. Indien de mentor de problematiek als moeilijk ervaart, kan de mentor advies van IZT inroepen. Ook de overige docenten worden op de hoogte gebracht.
3. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject. Er zal een nieuw gesprek volgen als het pesten zich herhaalt en anders na twee weken om na te gaan hoe het gaat met de gemaakte afspraken. De afspraken en vervolgstappen zullen genoteerd worden in Magister.
4. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid elke klasgenoot heeft. Dit zal gebeuren tijdens een groepsgesprek met de mentor en eventueel de coördinator. Dit gesprek vindt plaats na het eerste gesprek tussen de gepeste leerling en de pester.
5. Als het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag bij de pestcoördinator. De mentor maakt hier aantekeningen van in Magister die ook zichtbaar zijn voor de afdelingsdirecteur.

Dit zal na één week weer door de mentor bekeken worden, door in gesprek te gaan met de gepeste leerling.

Als het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag bij de pestcoördinator. De mentor maakt hier aantekeningen van in Magister die ook zichtbaar zijn voor de afdelingsdirecteur en wordt gemeld bij de pestcoördinator. Deze kan op deze manier overzicht houden over incidenten in de school en hoe het vervolg hiervan verloopt, ook belangrijk voor het aanpassen van het beleid/maatregelen.

Als het pesten nog niet klaar is, ga je verder naar stap 2.

3.2. De coördinator

1. Bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt, neemt de pestcoördinator de rol van de mentor over.
2. De pestcoördinator heeft zo nodig een apart gesprek met de gepeste leerling en de pester of hij organiseert direct een gesprek tussen beide leerlingen.
3. In het contact met de pester is het doel driedig, namelijk:
 - Confronteren
 - Mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
 - Helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
4. In het contact met de gepeste leerling wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont, dat aanleiding kan geven tot pesten. Dat hij, in omgang met anderen, een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
5. Hij adviseert zo nodig aan zowel de pester als aan de gepeste leerling, hulp op vrijwillige basis door het Intern Zorgteam (IZT).
6. Hij stelt, als dat nog niet gedaan is door de mentor, alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag en verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt het op de hoogte van het vervolgtraject.
7. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
8. Hij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor en legt de situatie eventueel voor aan de afdelingsdirectie.

9. De gemaakte afspraken worden geregistreerd in Magister.

3.3. Het pestproject

Na twee weken wordt er weer geëvalueerd door de mentor of de coördinator met de gepeste leerling en de pester. Wanneer de pester opnieuw in pestgedrag vervalt, wordt hij ertoe verplicht om individueel een traject te volgen. Dit vindt plaats na schooltijd. Het doel van dit traject is reflecteren duidelijk maken wat de gepeste leerling doormaakt. Ouders worden op de hoogte gesteld van dit traject.

3.4. Schorsing

Wanneer ook het verplichte pestproject na één maand geen of geen blijvende vruchten afwerpt, kan de afdelingsdirecteur overgaan tot een schorsing voor de duur van een dag. Bij herhaling krijgt de pester een langere schorsing.

3.5. Schoolverwijdering

Wanneer de leerling, ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen, na één week volharden in het ongewenste pestgedrag, liggen er voor nu geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. De pester zal in dat geval van school worden verwijderd.

Los van wat hiervoor is bepaald kan, afhankelijk van de ernst van het pesten of het pestincident, de schoolleiding op ieder moment straffen opleggen. Daarbij kan als uiterste sanctie ook een schorsing en verwijdering aan de orde zijn en kan de directie ertoe overgaan om voor de leerling een andere school te zoeken.

Alle stappen die gemaakt worden, worden zorgvuldig genoteerd in Magister en ook de pestcoördinator wordt op de hoogte gebracht.

3.6. De taak van de vakdocent

De vakdocenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen om hulp en overleg in gang te zetten.

3.7. De rol van het IZT

- Zij ondersteunt waar nodig mentoren en coördinatoren tijdens de verschillende fasen in het proces en biedt op vrijwillige basis individuele begeleiding aan de pester en de gepeste.
- Biedt een sociaal-emotionele training aan voor het eerste en tweede leerjaar.
- Kan waar nodig een inbreng hebben tijdens de mentorlessen.
- Biedt kleinere trainingen aan bij specifieke hulpvragen, zoals bijvoorbeeld een assertiviteitstraining (hooguit vier keer)
- Vraagt regelmatig aandacht voor de problematiek via de nieuwsbrief aan de ouders en via de schoolkrant.

Bijlagen

Bijlage I (Tips voor leerlingen)

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op internet tegenkomt.
- Gebruik een apart hotmailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor-en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gelezen of gezien of meegemaakt hebt. Vertel het dan aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit een chat als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen.
- Bel, mail of app niet zomaar met personen die je alleen via internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten/appen kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en/of bewerkt worden en op een andere website worden geplaatst. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn!
- Wees voorzichtig met het gebruik van webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

Niet te persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. Anoniem schelden is heel gemakkelijk!

- Reageer niet op digitale pesterijen. Meestal stopt het dan vanzelf.
- Blokkeer de afzender
- Bewaar de bewijzen.
- Ga eerst naar je mentor op school toe, daarna kun je in overleg met je mentor naar de teamleider en/of anti-pestcoördinator. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij dreigementen en stalken kun je een melding doen bij de politie.
www.vraaghetdepolitie.nl www.meldknop.nl www.pestenislaf.nl

Bijlage II (Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling)

Feiten:

- Klopt het dat je gepest wordt? (H)erkenning van het probleem.
- Door wie word je gepest? (Doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?
- Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten.
 - Hoe communiceert de leerling met anderen?
 - Welke lichaamstaal speelt een rol?
 - Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
 - Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.

Bijlage III (Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest)

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren:

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde.

Confronteren is:

- Probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren, reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. **Zeg nooit: je bent heel gemeen.** Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken:

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen?

Biedt zo nodig hulp aan van de counselor (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen:

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage IV (Links voor bruikbare adressen bij cyberpesten)

Algemene zoekpagina's:

- www.pesten.startkabel.nl
- www.pesten.startpagina.nl

Pesten (algemeen):

- www.pestweb.nl
Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.
- www.pesten.net
Voor en door slachtoffers. Opgericht door Bob van der Meer.

Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school:

- www.stopdigitaalpesten.nl
Campagne van SIRE (Stichting Ideële Reclame)
- www.digibewust.nl
Een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.
- www.ppsi.nl
PPSI is het expertisecentrum van het APS op het gebied van het voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs. Je kunt er ook terecht voor informatie over pesten, agressie, geweld, discriminatie en racisme.
- www.schoolveiligheid.nl
Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid.
- www.veilig.kennisnet.nl
Handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICT-coördinatoren.

Films met als thema pesten:

- Bluebird (2004)
- Mean Creek (2005)
- Mean Girls (2006)